

עת"א 27372/11/13 - אבנר הררי נגד משטרת ישראל/שרות בתי הסוהר-מחלקת האסיר, מדינת ישראל

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד בשבתו כבית-משפט לעניינים מנהליים

עת"א 27372-11-13 הררי(אסיר) נ' משטרת ישראל/שרות בתי הסוהר-מחלקת האסיר ואח'

בפני	כב' השופטת מיכל ברנט
העותר	אבנר הררי (אסיר)
נגד	
המשיבים	1. משטרת ישראל/שרות בתי הסוהר-מחלקת האסיר 2. מדינת ישראל

החלטה

כללי

העותר מרצה 6 שנות מאסר שמניין מיום 26.1.10 בגין עבירות של החזקת נשק, קשירת קשר לפשע והחזקת רכוש גנוב. זהו מאסרו התשיעי של העותר, הוא מסווג לקטגוריה א' ומשוך לארגון פשיעה.

העותר מלין על החלטת שב"ס שלא לאפשר לו לערוך ראיון עיתונאי עם כתבי ערוץ 2, שמטרתו חשיפה ופרסום של מיזם עסקי אותו הגה ומעוניין הוא לפתח, באמצעות גיוס משקיעים.

טענות ב"כ הצדדים

לטענת העותר, בקשתו אינה להתראיין בנושאי בית הסוהר אלא לשם קידום עניין מסחרי באפליקציה שהוא מבקש לפתח, ויש בכך לתרום להליך השיקום בו הוא מצוי כעת.

ב"כ העותר הפנה לכך שפקודת הנציבות 04.42.01 שעייגנה את חופש הביטוי והסדירה את סוגיית ראיונות אסירים לכלי התקשורת בוטלה במאי 2012 בהוראת שעה, ועד עתה לא תוקנה. הוראה השעה מציינת כי יאושרו ראיונות בכתב בלבד, במקרים חריגים בלבד, מקום בו הבקשה הנטענת היא לשם הוכחת חפות ולאחר שמוצו כל ההליכים המשפטיים. בעניין זה ציין כבוד השופט עדן בעת"א 30999-09-13 **דניאל מעוז נ' שירות בתי הסוהר**, כי הוראת השעה גורפת ומצומצמת ואינה נותנת משמעות לחופש הביטוי של האסיר, וכי התמשכות גיבוש הנוהל ארוכה יתר על המידה. אף בית המשפט העליון נדרש לסוגיה זו ברע"ב 601/12 **מגאדבה נגד מדינת ישראל**, ואפשר למשיב להשלים ולמצות גיבוש המתווה, אולם מאז לא הושלם גיבוש נוהל כאמור.

בנסיבות שנוצרו, טוען ב"כ העותר כי שירות בתי הסוהר מאשר ראיונות אסירים באופן שרירותי ומפלה, מבלי שנתגבשו קריטריונים ברורים ואחידים.

ב"כ המשיבים טענה כי על פי פקודת בתי הסוהר בית סוהר הינו מקום סגור, שהכניסה אליו אינה מותרת לכל דכפין, כי הקשר של אסיר עם גורמים מן החוץ הינו מוגבל, וכי אין לצוותי תקשורת זכות שכנגדה עומדת חובה של שירות בתי הסוהר להתיר כניסתם לשב"ס. סעיף 51 לפקודת בתי הסוהר קובע במפורש כי "לא יתקשר אדם עם אסיר אלא לפי הכללים וההוראות המסדירים אותה תקשורת". כללים כאמור טרם הוסדרו, אולם ב"כ המשיב סבורה כי לאסירים עומדות אפשרות לממש את חופש הביטוי באמצעות העלאת דבריהם על הכתב ושליחתם בהתאם לסעיף 47א. לפקודת בתי הסוהר.

כן נטען עוד, כי הפרסום המבוקש הינו למטרת קידום עניין מסחרי ולא בנושא ח"י בית הסוהר, בניגוד לפרשת חנניה גולן, וכי העותר פרסם את המוצר בעצם הגשת העתירה על ידי בא כוחו ובכתבה עיתונאית באתר וואלה.

על כן, ובהתאם להחלטת כבוד השופט רון שפירא בעת"א 6810-05-11 **סביחי נ' מדינת ישראל**, זכותו לחופש ביטוי לא הוגבלה במידה העולה על הנדרש.

דין והכרעה

המסגרת הנורמטיבית

העותר מלין על פגיעת הרשות בחופש הביטוי, זכות יסוד בשיטת משפטנו, הקשורה קשר הדוק למשטר הדמוקרטי, ולחירויות הבסיסיות של הפרט. המבחן הישים לאפשרות פגיעה בחופש הביטוי הינו מבחן האפשרות הקרובה לוודאי לסכנה לשלום הציבור או לאינטרס חיוני של המדינה והציבור (ראו בג"צ 73/53 **חברת קול העם בע"מ נ' שר הפנים**).

חופש הביטוי אינו בגדר זכות מוחלטת. הפגיעה בחופש הביטוי אפשרית במקרים מסויימים, בהתקיים היסוד של סכנה הקרובה לוודאי לפגיעה באינטרסים ציבוריים חשובים.

השיקולים המתנגשים עם חופש הביטוי של אסיר הינם ראשית כל שיקולי הגנה על הציבור - על כל שכבות אוכלוסיותיו, על קרבנות העבירה, יש להביא בחשבון גם שיקולים הקשורים בעצם המאסר, בחובות המוטלות על שירות בתי הסוהר ואינטרסים חשובים הקשורים בבית הסוהר, לרבות המשמעת בו, הביטחון במסגרתו, הגנה על אסירים ואנשי סגל, צרכי טיפול ושיקום, ושאר שיקולים הקשורים במאסר ובחובות המוטלות על המשיב (ראו ע"א 4463/94 **אבי חנניה גולן נ' שירות בתי הסוהר**).

בהוראות סעיף 51 לפקודת בתי הסוהר נתן המחוקק דעתו בדבר הצורך להסדיר את כללי התקשורת עם האסירים

בכללים מוגדרים, ברורים וידועים מראש, צורך שמטרתו אחידות ושוויון בזכויות האסירים, והמאפשר ביקורת על סבירות החלטת הרשות.

גם סעיף 18א. בפקודת נציבות 04.42.00 שעניינה סדרי ביקור אצל אסירים מגבילה האפשרות להיפגש עם עיתונאי בבית הסוהר, אלא באישור מאת רמ"ח תקשורת והסברה, בהתאם לפקודת נציבות 04.42.01, פקודה שכאמור הסדירה את סוגיית ראיונות אסירים לכלי התקשורת, אולם בוטלה במאי 2012 בהוראת שעה, ועד עתה לא הושלם הליך התקנת פקודה חדשה, על אף התייחסות וביקורת של הערכאות השונות בעניין.

עמדת המשיבה, המפנה לסעיף 47א. לפקודת בתי הסוהר שעניינה שליחת מכתבים כחלופה, מתעלמת מעצם קיומו של סעיף 51 - ולא ניתן לקבלה.

דווקא בשל הסמכות לפגוע בחופש הביטוי של האסיר, מחויב המשיב לנקוט הליכים ולקבל החלטות מידתיות, סבירות ושקולות, בהתבסס על שיקולים ידועים, ברורים ואחידים, ואשר ניתנים לביקורת שיפוטית על נקלה. קבלת החלטות באופן שרירותי ולא אחיד אינה עולה בקנה אחד עם אלה.

בנסיבות אלה ראוי כי המשיב ישלים את הליך התקנת פקודת הנציבות ולמצער כי בשלב ראשון ירחיב את הוראת השעה המצומצמת, אשר מתירה ראיונות בכתב בלבד, ואשר מופרת על ידי הרשות עצמה, עת זו מאשרת ראיונות אחרים, דוגמת הכתבה מיום 28.7.13 במסגרתה רואיין, בין היתר, האסיר הביטחוני נאסר אבו סרור, ובה השמיע דברי בלע שאין ראוי לחזור עליהם.

בהיעדר הסדר מפורט בחנתי את המדיניות המקובלת בשיטות משפט אחרות, וכך עולה כי משרד המשפטים האנגלי, למשל, בהנחיות לביצוע תחת הכותרת "prisoner`s access to media - psi 37/2010", מנחה את גורמי הכליאה כי אסירים יהיו רשאים לתקשר עם גורמי המדיה בשלוש דרכים:

א. תקשורת באמצעות מכתבים - זו צורת התקשורת האפשרית למרבית האסירים, והיא מוגבלת אך ורק בתוכן המותר בה: חל איסור על תקשורת בשכר; חל איסור לכתוב על העבירות בהן הורשע האסיר, למעט אם הוא מעלה טענות מהותיות לגבי עצם הרשעתו או גזר דינו או ביחס לשיטת המשפט; חל איסור אודות אסירים או סוהרים באופן שניתן יהיה לזהותם; חל איסור על פנייה לגורמים שהאסיר אינו רשאי לפנות אליהם ישירות באמצעות התקשורת;

ב. תקשורת טלפונית- תאווה במקרים חריגים, מקום שקיים אינטרס ציבורי בפנייה לאסיר, בין מכיוון שנתגלה פגם בהליך המשפטי שהתנהל כנגדו, ובין מכיוון שמדובר בסוגיה הפוגעת באסירים; אפשרות תקשורת זו תאושר רק לאחר קבלת אישור הגורמים הרלבנטיים ולאחר שייבדק כי אין חשש לפגיעה בקרבן העבירה או ברגשות הציבור כתוצאה מהפרסום.

ג. ביקורים - ראיון עיתונאי יאושר במקרים חריגים בלבד, מקום בו האסיר טוען כי לא נערך לו משפט הוגן, הוא מיצה את כל הליכי הערעור וזקוק לסיוע התקשורת על מנת לטעון כנגד הרשעתו או גזר דינו; או מקום שקיים אינטרס ציבורי ממשי ויש צורך בסיועו של עיתונאי על מנת לבצע הפרסום. תקשורת כאמור תאושר על ידי הגורמים

הרלבנטיים ורק לאחר שייבדק כי אין בפרסום כדי לפגוע בקרבן העבירה או בבני משפחתו, וכי אין בפרסום כדי לפגוע בשלום הציבור ובטחונו, או בביטחון בסדר ובמשמעת בתוככי הכלא.

מן הכלל אל הפרט

הרשות מנמקת במקרה זה את סירובה לאשר ראיון לעותר בכך שבכל כוונתו לקדם מיזם עסקי גרידא, סוגיה הנעדרת כל אינטרס ציבורי בחשיפתה לקהל הרחב באמצעות ראיון אישי עם האסיר דווקא, וכן טוענת כי בידיו אלטרנטיבות לפרסום זה והן פרסום כתבות מודפסות - כפי שאף נעשה.

רואה אני עין בעין עם המשיבה במקרה דנן. מטרת הפרסום המבוקש במקרה דנן הינה קידום יזמות עסקית פרטית ואין היא מעלה כל סוגייה של אינטרס ציבורי. לא יעלה על הדעת כי שירות בתי הסוהר יידרש להכניס חדשות לבקרים צוותי טלוויזיה למתקני הכליאה, כשכל מטרתם הינה הפקת פרסומים כאלה ואחרים.

אוסף עוד, כי אף שאני מברכת את העותר על בחירתו להשקיע את מרצו בפיתוח עסקי שיש ויביא לתמורה כלכלית, הרי שאין בידי לקבל את הטענת ולפיה הפרסום הינו חלק כלשהו מהליך השיקום בתוככי הכלא.

לנוכח קיומן של אלטרנטיבות המאיינות את הפגיעה הנטענת בחשיפה המיוחלת ואשר מאפשרות את השגת המטרה לשמה נועד הפרסום, היינו - גיוס כספי משקיעים, סבורני כי אין כל הצדקה באישור ראיון עיתונאי "אישי", וכי אין במקרה דנן פגיעה חמורה בזכויות העותר, באופן המצדיק התערבות בית המשפט בשיקול דעת הרשות.

בנסיבות אלה, אני דוחה את העתירה.

המזכירות מתבקשת לשלוח העתק ההחלטה לבאי כוח הצדדים.

ניתנה היום, ד' אדר תשע"ד, 04 פברואר 2014, בהעדר הצדדים.